

Toplumsal Alandaki Gelişmeler

Kazanım Ders Notu - 22

» Şapka Kanunu

Nedenleri

- Türk milletinin içteki modernleşmesini dışa yansıtmak
- Toplumda kıyafet birliğini sağlamak
- Bütün anlam ve görünüşüyle çağdaş bir toplum oluşturmak

Atatürk şapkayı ilk olarak Kastamonu'da tanıttı. Atatürk'ün Şapka Kanunu çıkarılmadan önce Kastamonu gezisine şapka ile gitmesi, halka örnek olmak ve halkın tepkisini ölçmek içindir.

Hangi Atatürk ilkesiyle ilgilidir?

- Halkçılık
- İnkılapçılık

» Kılık Kıyafet Kanunu

Şapka inkılabı toplum tarafından benimsenince 1934 yılında Bazı Kisvelerin Giyilemeyeceğine Dair Kanun çıkarıldı. Bu kanun ile hangi din ve mezhepten olursa olsun ibadethanelerin dışında, dinî kıyafetle gezmeleri yasaklandı. Böylelikle giyim kuşam konusundaki kargaşaya son verilerek milli birlik ve beraberlik güçlendirildi.

» Tekke, Zaviye ve Türbelerin Kapatılması

Nedenleri

- Osmanlı Devleti'nin ilk dönemlerinde İslam dininin birlik, beraberlik ve kardeşlik duygularını geliştiren ve toplumla devlet arasında uzlaştırıcı bir rol üstlenen tekke, zaviye ve tarikatların;
- Zamanla uzlaştırıcı rolünden uzaklaşıp birlik ve beraberlik duygusunu zayıflatmaya başlaması
  - Bu kurumlardaki kişilerin şahsi menfaatleri için halkın dinî duygularını istismar etmeye başlamaları
  - Millî Mücadele yıllarında yabancı ajanların, bazı tekkelere sızarak bu tekke üyeleri üzerinden halkı isyana teşvik etmesi

Sonuçları

- Toplumsal alanda çağdaşlaşma ve laikleşme adına önemli bir adım atıldı.
- İnsanların dini duygularını sömüren ve gerçek amacından uzaklaşmış tekke ve zaviyeler kapatıldı.
- Şeyh, derviş, dede ve mürit gibi unvanların kullanılması ve bunlarla ilgili elbiselerin giyilmesi ile muskacılık gibi dini duyguların istismar edildiği uygulamalar yasaklandı.
- Büyük din âlimleri ve padişahların türbeleri dışındaki türbeler kapatıldı.

Hangi Atatürk ilkesiyle ilgilidir?

- Laiklik
- Halkçılık
- İnkılapçılık

» Takvim, Saat ve Ölçülerde Değişiklikler

Nedenleri

Türklerin kullandığı hicri ve Rumi takvim ile Avrupalıların kullandığı miladi takvimdeki gün ve tarihler arasındaki farklılıklar, rakamların, hafta sonunun ve ölçülerin farklı olması ticari ilişkileri zorlaştırıyordu. Bundan dolayı;

- Batılı ülkelerle yaşanan ekonomik ve sosyal sıkıntıları gidermek
- Çağdaş ve modern bir devlet yolunda ilerlemek
- Ülke içinde birlik sağlamak, ikilik ve kargaşaları önlemek amacıyla takvim, saat ve ölçülerde değişiklik yapıldı.

Değişiklikler sonucunda hicri ve Rumi takvim yerine miladi takvim, Arap rakamları yerine uluslararası rakamlar, okka, arşın, endaze yerine kilogram, metre, litre kullanılmaya başlandı. Ayrıca hafta sonu tatili cuma günü yerine cumartesi öğleden sonra ve pazar gününe alındı.

Sonuçları

- Çağdaşlaşma yolunda önemli adımlar atıldı.
- Avrupalı ülkelerle yaşanan ticari sorunlar çözüldü.
- Toplumda yaşanan bazı ikilikler ortadan kaldırıldı.

Hangi Atatürk ilkesiyle ilgilidir?

- İnkılapçılık

Şapka Kanunu	Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması	Miladi Takvimin Kabulü	Uluslararası Rakamların Kabulü	Kadınların Belediye Seçimlerine Katılması	Ölçü Birimlerinin Değişmesi	Kadınların Muhtarlık Seçimlerine Katılması	Soyadı Kanunu	Kılık Kıyafet Kanunu	Kadınların Vekillik Seçimlerine Katılması	Hafta Sonu Tatilinin Değişmesi
1925	30 Kasım 1925	1 Ocak 1926	1928	1930	1931	1933	1934	1934	1934	1935

Toplumsal Alandaki Gelişmeler

Kazanım Ders Notu - 22

» Soyadı Kanunu

Nedenleri

Osmanlı Devleti'nde soyadı yoktu. Genellikle insanlar aile unvanlarına, baba adlarına, mesleklerine, doğdukları şehirlere veya fiziksel özelliklerine göre çağrılırdı (Örneğin, Ali oğlu Mehmet). Bu durum;

- Askerlik
- Eğitim
- Mahkeme
- Miras

işlemleri başta olmak üzere tüm resmi işlerde karışıklık çıkarıyordu.

Sonuçları

- Resmi işlerde yaşanan karışıklıklar çözüldü.
- Ayrıcalık belirten ağa, hacı, hafız, hoca, molla, efendi, bey, beyefendi, paşa gibi lakap ve unvanların resmi işlerde kullanılması yasaklandı.
- Ayrıcalık belirten unvanların yasaklanmasıyla toplumsal eşitlik sağlandı.
- Türkçe olmayan kelimelerin soy isim olarak kullanılmasının önüne geçilerek milli kimlik korundu.
- TBMM tarafından Mustafa Kemal'e Atatürk soyadı verildi.

Hangi Atatürk ilkesiyle ilgilidir?

- Halkçılık
- Milliyetçilik
- İnkılapçılık

» Modern Türk Kadını

Millî Mücadele yıllarında kadınlar erkeklerle birlikte vatan savunmasında görev almışlardır. Ancak kadınlar toplumsal ve ekonomik hayatta erkeklerden çok daha az haklara sahipti.

“Bizim toplumumuz için ilim ve fen gerekli ise bunları hem erkek ve hem de kadınlarımızın öğrenmesi gerekir. Kadınlarımız da fen ilimlerine sahip olacaklar ve erkeklerin geçtikleri bütün eğitim kademelerinden geçeceklerdir. Sonra kadınlar sosyal hayatta erkeklerle beraber yürüyerek birbirine yardımcı ve destekçi olacaklardır.” diyen Atatürk, bu düşüncesini gerçekleştirmek adına **1924 yılında hazırlanan anayasaya ilköğretimin kadın ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu olduğunu belirten bir madde ekletti.** Böylece kadınlara eğitim ve kültür alanında kendini geliştirme imkânı verildi.

1926 yılında çıkarılan Medeni Kanun ile kadınlar; evlenme, boşanma, miras ve istedikleri mesleği yapma gibi konularda erkeklerle aynı haklardan yararlanmaya başladı. Böylece sosyal ve ekonomik hayatta da kadın-erkek eşitliği sağlanmış oldu. **Ancak Türk Medeni Kanunu ile kadınlar siyasi haklarını elde edememiştir.**

Türk Kadınına Verilen Siyasi Haklar

- 1930 yılında kadınlara belediye seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verildi.
- 1933 yılında kadınlara muhtarlık seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verildi.
- 1934 yılında kadınlara milletvekili seçimlerinde seçme ve seçilme hakkı verildi.

Böylece kadınlar siyasal alanda da erkeklerle eşit haklara sahip oldu. 1935 yılında yapılan seçimlerde 18 kadın, milletvekili seçildi.

Not: Türk kadını dünyadaki birçok ülkeden önce siyasi haklarını elde etmiştir.

Hangi Atatürk ilkesiyle ilgilidir?

- Cumhuriyetçilik
- Halkçılık
- İnkılapçılık

Şapka Kanunu	Tekke ve Zaviyelerin Kapatılması	Miladi Takvimin Kabulü	Uluslararası Ramakların Kabulü	Kadınların Belediye Seçimlerine Katılması	Ölçü Birimlerinin Değişmesi	Kadınların Muhtarlık Seçimlerine Katılması	Soyadı Kanunu	Kılık Kıyafet Kanunu	Kadınların Vekillik Seçimlerine Katılması	Hafta Sonu Tatilinin Değişmesi
1925	30 Kasım 1925	1 Ocak 1926	1928	1930	1931	1933	1934	1934	1934	1935